48. szám Budapest, 1906 november 30. III. évfolyam

MAGYAR VASUTAS

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Rottenbiller-utca 1. sz., I. em. 10, ahová minden levél és küldemény cimzendő.

Megjelenik minden héten pénteken.

Előfizetési árak: Egy hóra — — — —.40 (—.80 kor.) | Félévre — — — 2.40 (4.80 kor.) Negyedévre — — 1.20 (2.40 „) | Egyes szám — — —.10 (—.20 „) A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Tiltakozó gyüléseink.

Vasárnap, december hó 2-án az ország minden részében *nyilvános gyüléseket* tartanak a vasuti munkások és egyéb vasuti alkalmazottak, hogy tiltakozzanak a munkások jogainak megnyirbálása ellen és követeljék az általános, titkos választójogot.

A következő helyeken lesznek gyülések:

Budapest. Előadó: *Cservenka* Miklós. A Vázsonyi-kertben a Városligetben, d. u. 3 órakor.

Debrecen. Délelőtt 9 órakor az Otthon-kávéház nagytermében. Előadó: *Kiss* Miklós.

Érsekujvár. Előadó: *Nagy* Gyula.

Fiume. D. u. 3 órakor az Altriantó Piopi-féle vendéglőben. Előadó: *Kiss* Károly.

Hatvan. Schranz Mátyás-féle vendéglőben d. u. 3 órakor. Előadó: *Berecz* Lajos.

Kaposvár. Délután 2 órakor a Bárány-vendéglőben, Főutca. Előadó: *Szeitz* Lajos.

Kolozsvár. Előadó: *Farkas* Izor. Tornavivóda, d. u. fél 3 órakor.

Miskolc. A Népkerti gyermekjavitóhely, d. u. fél 3 órakor. Előadó: *Pfeiffer* Sándor.

Nagykanizsa. A Sörgyári sörcsarnokban d. u. 3 órakor. Előadó: *Fellner* Béla.

Pécs. Előadó: dr. *Kadosa* Marcell.

Piski. Délután 4 órakor a Feketeszőllő-vendéglőben. Előadó: *Fürst* Dezső.

Ruttka. Előadó: *Schmiedl* Lipót. Bund-féle kávéházban délután fél 3 órakor.

Szeged. Délután 3 órakor. Japán-kávéház. Előadó: *Schneider* András.

Székesfehérvár. Délután 3 órakor a Liliomkert-vendéglőben, Bástya-utca 3. sz. Előadó: *Kürschner* Jakab.

Szolnok. Délután 3 órakor a Kossuth-szálloda nagytermében, Vasut-utca, az állomással szemben. Előadó: *Garai* Ármin.

Szombathely. Délután 3 órakor, Posch-féle vendéglőben, Deák-park. Előadó: dr. *Landler* Jenő.

Sátoraljaujhely. A Magyar király-szálloda tánctermében d. u. 2 órakor. Előadó: *Pászty* Károly.

Temesvár. Délután fél 3 órakor a Tigris-féle vendéglőben. Előadó: *Dovcsák* A.

Zágráb. Délelőtt 9 órakor a Draskovics-sörházban. Előadó: *Pászty* Károly.

Ahol gyülés lesz, becsületbeli kötelessége minden vasutasnak pontosan megjelenni. A környéken lakók gondoskodjanak arról, hogy küldöttséggel képviseltessék magukat a gyüléseken. Aki távolmarad a gyülésről, az a jogfosztókat támogatja átkos munkájukban.

A gyülésekről a jegyzők vagy az előadók még vasárnap este küldjenek lapunknak rövidre szabott, de lelkiismeretes tudósitást, hogy már a jövő számban az ország összes vasutasai tájékozást nyerjenek tiltakozásunk erejéről.

Két nagygyülés.

Minden taktikának eleje-vége, minden győzedelmes harcnak megingathatatlan alapja, minden sikernek erőteljes biztositékja: a szorgalmas, fáradhatatlan szervezkedés munkája.

És *ezt* gyakoroljuk mi, vasuti munkások. Mig a szentkoronás szövetséget saját tehetetlensége, vezetőkének perfid gyávasága és tagjai nagyrészének meghunyászkodása emészti, addig a Vasuti Munkások Országos Szövetsége egyre előrehalad a szervezkedés diadalmas utján.

Ahány helyicsoportunk és befizetőhelyünk, mindmegannyi tüzhelye a szakadatlan felvilágositás és toborzás munkájának. Nézzék csak végig jóbarátaink és ellenségeink a helyicsoportok beszámolóját és közleményeit, hogy forr ott az eleven élet, csupa taggyülés, értekezlet, előadás, tudományos felolvasás és tanfolyam. Azután hétről-hétre a központból kirajzanak a szorgalmas agitátorok és hirdetik a környéken az igazságot és az eszmét.

Ezt a méhkashoz hasonló eleven müködést hasonlitsák össze azután a Szentkoronás szövetséghez, amely szakasztott másá a biblia feslett koporsójának: kivül disz és méltóság, belül pedig halál és rothadás. Ha összejönnek hébe-hóba szentkoronás leventék, összejövetelükön pöffeszkedő zsarnokság és undoritó talpnyalás ülnek lakomát.

Még a legelfogultabb ellenfeleink is kénytelenek elismeri, hogy *a vasutas-szervezkedés jövője a mi táborunkban van.*

Céljaink nemessége, eszközeink tisztasága és müködésünk céltudatossága ellenállhatatlanul hódit az összes vasutas-kategóriák között, ugy hogy a kinevezettek is mind nagyobb számban csatlakoznak Szövetségünkhöz és akik taktikai okokból más szövetségben is vannak, mégis nyiltan jelentik rokonszenvüket Szövetségünk iránt.

Büszkén jelenthetjük az örömhirt, hogy a Vasuti Munkások Országos Szövetsége nemcsak erő és fegyelem, de *immár taglétszám tekintetében is megelőzte a szentkoronás szövetséget és igy a legnagyobb a négy Vasutas-szövetség között.*

Es amellett minden nap ujabb megerősödését hozza Szövetségünknek. A mult vasárnap is hatalmas lépést jelent a fejlődés utján. Egy napon két nagyjelentőségü országos gyülést tartottak szervezetünk hivei.

Székesfehérvárott a *Délivasut* alkalmazottai tartották meg országos értekezletüket, amelyen képviselve volt a Dv. magyarországi vonalainak minden jelentékenyebb állomáshelye. Nagy jelentőségü vonása ennek az értekezletnek, hogy majdnem egyenlő számban vettek részt rajta munkások és kinevezettek. Emeli a fontosságát a székesfehérvári nagygyülésnek, hogy képviseltette magát a 60.000 tagot számláló osztrák testvér-szövetségünk is és megjelentek a szentkoronás szövetség székesfejérvári kerületének elnöke, aki az őszintébb vasutasok sorába tartozik, továbbá ott volt a mondonyvezetők szövetségének megbizottja is és mindketten leplezetlenül fejezték ki rokonérzésüket a mi szervezkedésünkkel.

A jövő képe volt ez kicsinyben: az általunk kibontott zászló köré csoportosulnak mindazok a vasutasok, akik becsületesen és őszintén akarják az egész nagy vasutastábor jövendőbeli boldogulását.

A székesfehérvári értekezlet a délivasutas testvéreink emlékiratának a kedvező elintézését sürgette meg. Reméljük, teljes sikert arat az értekezlet komoly és lelkes munkája.

A másik nagygyülés Zágrábban folyt le, ahol vasárnap délelőtt megalakitották Szövetségünknek horvátországi kerületét, délután pedig országos bizalmiférfi-értekezleten beszélték meg a szervezkedés részletkérdéseit.

Mintegy huszonöt horvát-szlavonországi községből és városból sok száz testvérünk sereglett össze, hogy felépitse Szövetségünknek egyik legerősebb és legtöbb reményre jogositó bástyáját. Horvátok, németek, magyarok tanácskoztak a legteljesebb egyetértésben és szeretetben. A mi céltuda-

tos szervezkedésünkben rejlő igazságcsudákat müvelt. A fanatikus nemzetiségi gyülölet hazájában békésen dolgoztak magyarok és horvátok a közös, nagy cél érdekében. Ha van valami, ami bebizonyitja, hogy helyes uton haladunk, ugy a zágrábi országos gyülés bizonyitotta be.

A megalakitott horvátországi kerület betetőzése szövetségünknek és miután most az egész országban állanak már az erős pillérek és hatalmas oszlopok, belterjes munkával, helyicsoportok és befizetőhelyek alakitásával, folyton uj meg uj tagok ellenállhatatlanná tenni a mi büszke várunkat.

Sok, nagy munkát végeztünk a multban; még nagyobb, még több munka vár ránk a jövőben.

Minden legény a gátra! Fel a friss, győzelmes munkára!

A székesfehérvári nagygyülés.

A Délivasut alkalmazottait székesfehérvári helyicsoportunk országos értekezletre hivta egybe vasárnapra, e hó 25-ére Székesfehérvárra. Az értekezletet a Szücs-féle vendéglő nagytermében tartották meg és mintegy 600 testvérünk jelent meg, közöttük nagyon sok kinevezett.

Az elnöki teendőket *Borsch* Ferenc (Székesfehérvár), *Bernicza* József (Szombathely), *Cservenka* Miklós (Budapest) végeztek. Jegyzők voltak: *Bognár* Adolf, *Pintér* Ernő (Nagykanizsa), *Sladovics* Károly (Szombathely) és *Major* István (Székesfehérvár).

Borsch Ferenc elnök üdvözli az ország minden részéből összesereglett munkástársakat és bejelenti, hogy az országos értekezleten *Székesfehérvár, Nagykanizsa, Szombathely, Csáktornya, Budafok, Mór, Zágráb, Szab.-Battyány, Siófok, Komárom, Budapest* és *Lelle* van képviselve összesen 94 küldöttel és mintegy ötszáz vendég van jelen. Jelenti tovább, hogy a központ képviseletében *Cservenka* Miklós és *Farkas* Izor jelentek meg. Mint vendégek megjelentek az osztrák vasutas szövetség megbizásából *Grüll* József és *Weigl* József (Bécs). A székesfehérvári szervezett munkások nevében *Rudas* Sándor, a szentkoronás vasutas szövetség kerületi elnöke: *Winkler* Nándor fütőházi főnök és a mozdonyvezető szövetségtől *Francsics* Ernő vannak jelen.

Napirend előtt *Cservenka* Miklós a vasuti munkás szövetség központja nevében üdvözli az országos értekezletet. Rámutat arra, hogy csak céltudatos szervezkedéssel érhetik el a dv. alkalmazottak helyzetük javitását. Kitartásra szorossabb tömörülésre hivja fel a jelenlevőket.

Grüll József (Bécs), déli vasuti igazgatósági hivatalnok, az osztrák szövetség elnöke, hatvan szervezett osztrák vasutas üdvözletét tolmácsolja német nyelven.

Ismerteti az osztrák vasutasok szervezetének a fejlődését és összehasonlitja a magyar vasutas-szervezkedéssel. Eközben rátér a gróf *Batthyány* elnöksége alatt álló vasutas-szövetségre is. Az ilyen fajta szövetség — ugymond — csak Magyarországon alakulhat. Ausztriában az ilyen tolakodó gróf már rég megkapta volna a megérdemelt obsitot. És amilyen kevésbé ismerheti gróf *Batthyány* a vasutasok helyzetét, épp oly kevésbé ismeri azt Kossuth kereskedelmi miniszter, aki ellenzéki vezér korában fütt-fát [illegible] a vasutasoknak, de most, hogy miniszter és a vasutasok legfőbb főnöke lett, kijelentette egy küldöttségnek, hogy nem adhat fizetésjavitást, mert nem veheti a Dunából a pénzt.

Ha pedig ilyen a szelleme a miniszternek és az államnak, csak természetes, hogy a magánvasutak se cselekszenek másként. Hogy a társaságok ellenállását megtörhessék, erőteljesen szervezkedniök kell az alkalmazottaknak.

A magyarországi vasuti munkások már szép eredményeket értek el, de a vasutasok nagyobb része még kivüle áll a szervezetnek. Ezeket bevonni a szervezetet kiszélesiteni és kimélyiteni ez a jövő feladata.

Hogy ezt elérhessék, mindenekelőtt az *egészségtelen kasztszellemet kell legyőzni.* Együtt dolgoznak az összes kategóriák a társaságok profitja érdekében, szükséges, hogy a saját érdekükben is együtt dolgozznak.

Grüll kartársunk beszéde további folyamán a déli vasutasok kivánságaival foglalkozik és nagy erélylyel bizonyitja, hogy a szerény követelésekért nem szabad a legvégső fegyverhez nyulni. Az osztrák déli-vasutasok a legutóbbi időben több. igen jelentékeny vivmányt értek el és meggyőződése szerint csak igen rövid idő kérdése, hogy a magyarországi délivasutasok is megkapják ugyanazokat a vimányokat.

Az osztrák kartársak csakis szervezetük erejével vivták ki az engedményeket, erősitsék önök is — ugymond — szervezetüket és akkor rátérnek a sikerek utjára! (Lelkes éljenzés és taps.)

Hasonló értelmében beszélt a másik bécsi kiküldött, *Weigl* József dv. főkalauz is, a jelenvoltak osztatlan tetszése mellett.

Rudas Sándor, a székesfehérvári 15 szervezett szakma munkásságának kiküldötte, üdvözlő beszéde után *Francsics* Ernő mozdonyvezető mint vendég kijelenti a székesfehérvári *mozdonyvezetők nevében*, hogy oda fognak törekedni, hogy a jövőben a mozdonyvezetők a munkásokkal karöltve küzdjenek. Rámutatott arra, hogy ők azért váltak külön, mert a hivatalnokok a sztrájk idején cserben hagyták.

Farkas Izor felolvassa az igazgatóság leiratát, a sziszeki kartársak levelét, melyben távolmaradásukat igazolják és a ágrábi alakuló-gyülén üdvözlő táviratát, ami nagy lelkesedést keltett.

Az elnökség megbizatott, hogy horvát testvéreink üdvözletét viszonozza.

Ezek után *Dobros* István (Székesfehérvár) mint előadó ismertette a napirendet. Vázolja a dv. munkások és alkalmazottak helyzetét. Megemliti, hogy már szeptember óta az emlékirat az igazgatóságnál van és még mindég nem tudják, hogy miképpen áll az ügy. Rátér *Francsics* igazgató kijelentésére. Szerinte a személyzet meg van elégedve, csak a székesfehérvári műhely és fütőház elégedetlen. Hogy minő közbekiáltások történtek ekkor, azt leirni képtelenség. Ha a főfelügyelő ur jelen van, bizonyára megváltozott volna a nézete.

Dacára a nagy nyomoruságnak, türelemre, erős szervezkedésre inti a munkástársakat. Kivánja a bizottság megválasztását, mely az emlékirat sürgős tárgyalását az igazgatóságnál szorgalmazza.

Bernicza József (Szombathely) szintén megcáfolja Francsics állitását. Számadatokkal bizonyitja, hogy milyen sanyaru fizetésük van a dv. munkásainak, nem csak hogy tisztességesen élni, de még kenyérrel sem lehet a mai drágaság mellett jól-lakni. És mégis rásütik az emberre, hogy

A „MAGYAR VASUTAS" TÁRCÁJA.

Beteg proletár-asszony.

Irta: **Henckel K.**

Tekints reám testvér gyanánt,
Sápadt orcád forditsd felém.
Lásd engem is bú gondja bánt
Mint téged, elgyötört szegény!
A sorvadás, mely melleden
Lassan pusztitva rág s megöl,
Hányszor mérgezte életem,
Nyugalmam hányszor verte föl.

Tekints, tekints mosolyogva rám,
Ne oly szivtépő hidegen,
Vigasztalásom majd talán
Enyhit nagy szenvedéseden.
Tudom, hogy inség és nyomor
Gyászossá tette éltedet.
De megváltóként a komor,
Csöndes halál már integet.

Még zsenge kis gyerek valál
S te tartottad szülőidet,
A gyári zugban a fonál
Már akkor megrontá szemed;
Később férjednek oldalán
Türtél hiven, küzködve bár,
Mulatságtok későn-korán
Csak a szövőgép volt s a gyár.

Ne sirj, ne sirj, mert elragad
Még engem is a gyülölet,
És ajkamon átok fakad
Szétdult boldogságod felett.

Férjed lesujtá a kerék,
Sok magzatod reád maradt,
De a robotból im elég,
Már elbocsát legfőbb urad.

Végbucsura nyujtsd jobbodat.
Véred hogy lüktet, hallhatom.
Leszáll a szürke alkonyat
És minket is homályba von...
Csak még egy percig légy nyugodt
Aztán pihenj békében el,
Halld, hogy mi légyen álmod ott,
Hol szived enyhülésre lel.

Fiad, ki véredből a vér,
Bár gondok közt nevelted őt,
Nézd, ott jár büszkén, mint vezér
Népmegváltó hősök előtt.
Szemében öntudat ragyog,
Mint szebb jövendő csillaga;
Kezébe' győzve leng a jog
S szabadság bibor zászlaja!

A gépek.

— Crosby Ernő. —

I.

R—r—r—r—r—r—r—r!

Mit beszélnek a gépek? Mit beszél az a száz meg száz gép annyi ideig?

Mintha egymás közt társalognának, hiszen nem látok senkit, akivel beszélgethetnének...

De mégis, az egyik gép fölé egy gyermek vörös feje hajlik és a másik oldalon egy sápadt arcot látok, amelyet barna, fürtös haj vesz körül.

Ezen az emeleten egészben öt gyermek dolgozik, mert egy ügyes gyermek huszonöt gépet is eligazithat: a fiuk szinte elvesznek a gépek között.

Mindegyik gép elkészit öt perc alatt egy durva, olcsó harisnyát, elvágja a végén magától a pamutot és önállóan belefog egy másikba. A fiuknak nincs más dolguk, mint hogy az acélrudakat megtisztitsák, lesimitsák és megolajozzák és végül, hogy a cérnaorsót a helyére visszategyék.

De mily gyorsan és hevesen teszik ezt — a leglassubb járásu kéz ép annyit akar elvégezni, mint a legügyesebb. Megfeszitett figyelemmel tiz órát dolgoznak naponta a fülledt, poros levegőben és végtelen zajban.

Gyermekek még, akiknek a mezőn labdázniok vagy eme szép nyári délutánon a folyóban fürdeniök kellene. És ebben a szép évszakban a gépek éjjel-nappal járnak és a többi gyermeket, akik az éjjeli munkát végzik, ágyukból zavarják ki, hogy a gépeket kiszolgálják.

A leányok az alsóbb termekben vannak, ők azonban nem oly munkabirók, mint a fiuk.

Megmagyarázhatatlan hajlandóságuk van az ájulási rohamokhoz, amit a lárma és a zaj okoznak. A nap többi részében azután természetesen használhatatlanok.

A barátságos részvényeseknek egy termet kellett berendezniök az elájult leánykák számára és egy orvost alkalmazniok, aki tanácsosnak tartja, hogy ehez az idegen, uj betegséghez ne értsen.

izgató. Pedig az izgató a: 70—80 krajcár és ehhez hasonló fizetés. A szervezet kiépitését ajánlja és inti a munkástársakat, hogy ne cselekedjenek meggondolatlanul.

Sladovics Károly szombathelyi mozdonyvezető tagtársunk a mozdonyvezető-szövetség működését birálva, azt mondja, hogy *csak az a szövetség ér valamit, amelyiktől félnek*, már pedig a Pethő-féle szövetség nem olyan, ezért nem is veszik a dv. igazgatóságnál komolyan az emlékiratukat. A munkásokkal kell a mozdonyvezetőknek is haladni és akkor mindkét testület sérelmei orvosoltatni fognak.

Dobros István inditványára egy tizennégytagu küldöttség választatott meg, mely az igazgatóságnál az emlékiratra adandó választ szorgalmazni fogja.

Többek felszólalása után áttértek a napirend második pontjára, melynek előadója *Cservenka* Miklós munkástárs volt.

Cservenka tartalmas és felette tanulságos referátumában a következőket mondotta:

A vasuti munkások szövetsége mindent elkövetett a délivasuti munkások és alkalmazottak érdekeinek a megvédése céljából. A mai országos értekezleten elhangzott panaszok alapos információt nyujtanának például egy grófi elnöknek, de nekünk nincs szükségünk információra, mert a mi vezetőségünk egyik tagjának sincs hétezerötszáz hold földje, de van igenis alkalmunk önökkel együtt éhezni és a műhely rossz levegőjét szivni. Elkeseredésük jogos s a gyors megoldást tenné szükségessé; de tudnunk kell, hogy aki az A-t használja, az a B-t sem nélkülözheti. Arra kérném önöket, hogy az utolsó kártyájukat tegyék el jobb időre, amikor a harcuk győzelmes lefolyásu lehet. Ugyanezt a kérdést önöknek kell elbirálni s a magam részéről csak a következőkre bátorkodom felhivni: a gazdasági viszonyok átalakulásokat idéznek elő, megteremtik a trösztöket, kartelleket, szövetségeket, minden központosul s az emberiség osztályokra tagoltatik. Minden osztály harcot indit saját érdekeinek fejlesztésére és megvédésére. Minden osztály, mely céltudatosan harcol érdekeiért, a sikereket a tudományos felismerés alapján érhetik csak el. Az ellentétek minden nap jobban kiélesednek, ugyannyira, hogy ma csak két osztályt ismerünk, amelylyel komolyan kell számolni: a tőke és a munka. A tőke legelső sorban a szellemi munkásokat, a tudományt ipari kodott szolgálatába beállitani, ugyannyira, hogy ma nem csak a gyárakat uralja, de lefoglal mindent, ami a munkások felszabaditásához szükséges volna. Nem csak a tankönyvek készülnek a tőke érdekének megfelelően az iskolák részére, de a nagy gyerekek a sajtó utján lesznek a tőke érdekének megfelelően nevelve. Éppen a fehérvári munkástársainkat tudta a tőke esetleges politikai céljaira felhasználni s ez az, amit számitásba kell venni.

Iparkodnunk kell nekünk is a mi osztályunkat osztálytudatra nevelni, hogy mindenkor megértse ellenségének harci módját. Ha mi nem akarunk csalódni t. munkástársaim, ugy a munkásosztálynak is ki kell épülnie, hogy felvehesse a tőkével a harcot. Ma már előnyösebb a mi helyzetünk, mert van egy gazdasági lapunk, a „Magyar Vasutas", egy politikai lapunk, a „Népszava", egy könyvkereskedésünk, a Népszava könyvkereskedése. Ha mi meg tudjuk birálni és választani szellemi szükségletünket, ha mi felismerjük a saját érdekünket, mint például a délivasuti munkások szükségét látták a máv.-munkásokkal egyesülni, ugy meg fogják érteni a szükségét Magyarország összmunkásaival is egyesülni. Amennyiben a tőke, az elnyomatás nemzetközi, ugy nekünk, munkásosztálynak is nemzetközinek kell lenni. Ha igy felfegyverkezik a munkásosztály, ugy abban a helyzetben leszünk, hogy mindenki a saját lábán fog állani tudni, mindenki tudatában lesz kötelességének, tehát a délivasuti munkások is meg fogják birálni tudni, jó szolgálatot tesz-e a sztrájk, vagy nem. A mostani elkeseredésük, ha még oly jogos is, de hallgassák meg az ész szavát. Fogadják el a központ által is hozzájárult inditványt. Iparkodjanak váraikat kiépiteni, érdeküket felismerni s a munkásosztály kiépitését is szorgalmazni s lehetővé tenni. Lehet, hogy rövid idő mulva minden munkásra szükség lesz. Felhivom figyelmüket már most, hogy megfelelhessenek idején kötelességüknek.

A zágrábi nagygyülés.

Sokáig tartott, de végre mégis jóváhagyták Szövetségünk horvát-szlavonországi kerületének alapszabályait is. Háromszor kellett az alapszabályokon toldozni-foldozni a fáradhatatlan zágrábi munkástársainknak, első sorban *Zsivics* munkástársunknak — szinte mesébe illik! — 122-szer kellett a báni hivatalnál megsürgetni a szentesitést, mig végre jóváhagyták az alapszabályokat és megalakulhatott Szövetségünk horvát kerülete is.

Az alakuló közgyülést vasárnap délelőtt tartották meg Zágrábban. A Draskovec-féle vendéglő nagyterme zsufolásig megtelt, zágrábi testvéreinkkel és a vidéki küldöttekkel. Vidékről a következő helyek voltak képviselve: Károlyváros 2 küldöttel, Brod 2, Sziszek 4, Kapella Babrina 2, Novska 1, Dubica 1, Vinkovce 1, Belovár 2, Ogulin 16, Cameral-Moravica 4, Zágráb dv. 5, Zapresic 5, Stenyevec 2, Podsused 2, Zimony 1, India 2, Dálya 1, Sesvete 3, Rovistye 3, Lepovina 2, Gradec 4, Orbovec 1, Körös 15, Jaszenovác 4, Gradistina 2, Caprag 1, Ivankova 1.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének központi vezetőségét *Kiss* Miklós elnök és *Pfeifer* Sándor képviselték. A vonatkisérők szövetsége zágrábi kerületének képviseletében *Rechnitzer* Ede kalauz jelent meg.

Az értekezlet elnöke *Stark* Illés főkalauz tagtársunk volt. Alelnök: *Andrásovics* Károly, jegyzők: *Győry* Lázár és *Matolay* Lajos tagtársak.

Stark elnök magyar, német és horvát nyelven mondja el megnyitóját. Üdvözli a sok megjelent testvérünket, a központi vezetőség kiküldötteit és a vonatkisérők képviselőjét.

Bukseg Vilmos munkástársunk, horvát pártlapunk szerkesztője hosszabb beszédben ismerteti horvát nyelven a szervezkedés célját és hasznát. Fejtegetéseit általános tetszéssel fogadták.

Utána *Kiss* Miklós szövetségi elnök tüzes, lelkes beszédben üdvözölte a nagygyülést magyar nyelven. A vasuti munkások helyzetének az ecsetelése után ismerteti a szövetség célját és hasznát, végül összetartásra buzditja a jelenlevőket. Kiss munkástársunk beszédét, habár a megjelentek nagy többsége nem értett magyarul, feszült érdeklődéssel hallgatták és zugó tapssal honorálták.

Pfeifer Sándor tagtársunk német nyelven üdvözölte a nagygyülést, általános helyeslést keltve beszédével.

Rechnitzer Ede a vonatkisérő személyzet nevében jelenti ki, hogy a vonatkisérők nagy rokonszenvvel kisérik a vasuti munkások szervezkedését. Az ő szövetségük is ugyanazon az alapon áll, mint a munkásoké és hogy mégis külön szervezkednek, annak csak taktikai oka van, csak igy tudják egy táborba gyüjteni a vonatkisérőket.

Stark elnök temperamentumos beszédben jelenti ki, hogy nem helyesli a vonatkisérők külön szervezkedését. Ő is főkalauz, de az utolsó csepp véréig hive marad a munkásszövetségnek. Mindannyian szervezkedjenek egy táborban és ha mind együtt leszünk, elmegyünk Kossuthhoz, hogy no most kenyeret kérünk. (Éljenzés és taps.)

A napirend második pontjánál *Bukseg* ismertette az alapszabályokat horvát nyelven, *Pfeiffer* magyarul.

Az elnök kérdésére ezután egyhangulag kimondotta a nagygyülés, hogy megalakitja a Vasuti munkások országos szövetségének horvátországi kerületét. Attértek ezután a vezetőség választására.

Mig a szavazatszedő-bizottság a leadott szavazatokat számlálta meg, a nagygyülés az inditványok tárgyalásába fogott. Ennek során kimondották, hogy a legközelebbi közgyülésnek ajánlani fogják, válaszsza meg a Szövetség tiszteletbeli tagjává *Bukseg* Vilmos munkástársat, akinek nagy érdemei vannak a horvátországi vasuti munkások szervezése körül.

Időközben a szavazatszedő-bizottság elkészült munkájával és jelentést tett a választás eredményéről. Eszerint beadtak összesen 265 szavazatot. Megválasztattak:

Elnöknek:

Mihelić György, Zágr. mühely.

A következő nemzedékben talán a leányok gyermekei erősebbek lesznek.

És ez a gyár mégis a civilizáció diadala.

Huszonnégy óra alatt husz gyermek egy és ugyanazon idő alatt ötezer pár harisnyát készit el a vidéki munkások használatára.

Ötezer személyből álló csapat kellene hozzá, hogy azt a hasznot hajtsák, amit ezek a kis gyermekek előteremtenek.

R—r—r—r—r—r—r—r!

Mit beszélnek a gépek? azt mondják: Éhesek vagyunk. Megettük a férfiakat és asszonyokat; (nincs már a vásáron férfi és asszony, nagyon felszökik az áruk)... Megemésztettük a férfiakat és asszonyokat és most elnyeljük a fiukat és lányokat.

Mily jól izlik, ha piros arcukból és tagjaikból kiszivjuk a vért; azután sápadtan, soványan és gondtól elsorvasztva félredobjuk őket és másokat kivánunk.

R—r—r—r—r—r—r—r—r—r! Mily jól izlik! De manapság oly kevés fiut és leányt adnak ennünk, bár ott künn még sok van, aki könyörög, hogy bejöhessen. Könyörög, hiszen majd hogy éhen nem pusztul!

Megesszük azokat, akiket ide adnak, de azok ott künn szintén éhen halnak és nemsokára egyedül leszünk a világon, mi és a részvényesek.

R—r—r—r—r—r—r—r—r! Mit teszünk akkor, hogy eledelt szerezzünk magunknak? — fecsegnek tovább a gépek.

Ha napról-napra millió és millió harisnyát halmozunk fel és nem lesz többé munkás, hogy megvegyék és elhasználják őket, akkor majd a kedves részvényesekhez fogunk fordulni és őket fogjuk megenni (mily kövérek, lágyak és izletesek lesznek), mig végül zugva és zakatolva egyedül maradunk a puszta országban! — morogtak a gépek, mialatt a gyermekek gondosan és sietve tovább dörzsölték és csiszolták őket és a lányok odalenn egymásután ájultak el....

R—r—r—r—r—r—r—r! Zümmögtek a gépek.

II.

Valami ördög bujt a gépekbe. Kezdetben ugy jöttek hozzánk, mint a régiek jó törpéi és tündérei, hogy önként rabszolgáink legyenek és mindnyájunk életét könnyüvé tegyék.

Most, hogy segitségükkel egy ember elvégezheti husznak a munkáját, miért nincs annyi fölöslegünk, hogy mindnyájunknak jusson, miért nem tudunk elegendő munka árán boldogan élni?

Ki hitte volna el, ha valaki a gyári munkások ekkora nyomoráról és azokéról beszél, akiket a gyári munka kenyerüktől fosztott meg és egyszerüen félre lökött?

A jó fa- és vasmanók eljöttek, hogy mindnyájunknak áldást hozzanak; de egyeseknek közülünk sikerült őket maguknak lefoglalni és saját céljaikra kihasználni — a többi ember ellen.

Meg kell törnünk végre a végzetes varázslatot! Meg kell nyernünk a tanulékony, fáradhatatlan gépeket a magunk számára! akkor majd nem fognak egyetlen egy emberi lényt sem kizárni a haszonból, amelyet hajtanak.

Üzzük ki az ördögöt a gépekből!

Másodelnöknek:
Andrásovits Károly, Zágr. mühely.
Pénztárnok:
Mars György, Zágr. mühely.
Másodpénztárnok:
Korosecz Ferenc, Zágr. mühely.
Titkár:
Vanicsek Győző, Zágr. mühely.
Másodtitkár:
Zsivics János, Zágr. mühely.
Vezetőségi tagok:
Bleier Mátyás, Zágr. Déli vasut.
Margešić Budjimir, Zágr. máv. állomás.
Šoštarić György, „ „ „
Prandić János, Zágr. pályafentartás.
Zorko Antal, „ máv. raktár.
Potočnik János, Zágr. fütőház.
Krčelić Ignác, „ mühely.
Foltanek Ferenc, „ „
Halda Kálmán, „ „
Tomasefszky Dezső, Zágr. mühely.
Csajko András, „ „
Harangozó János, „ „
Reumann Ferenc, „ „ (valamennyi egyhangulag).
Blažeković Iván, Zágr. mühely (234 szavazattal).

Póttagok:
Nagy István, Zágr, mühely.
Német István, „ „
Uber József, „ fütőház.
Gradišnik Márkus, Zágr. mühely-szertár.
Búcsek József, Zágr. mühely.
Kolarić József, „ máv. állomás.
Bleier Mátyás, „ „ „ (valamennyien egyhangulag).

Felügyelő-bizottság:
Pilcz Géza, máv. mühely (174 szavazattal).
Kolics József, máv. mühely.
Trusek Nándor, „ állomás.
Gyurkan Dávid, máv. pályafentartás.
Kövesi Károly, „ mühely (valamenynyien egyhangulag).

Jelentékeny szavazattal a kisebbségben maradtak *Thalesevics* 91, *Glivarec* 31, *Tiborc* 30 és *Hermanu* 29 szavazattal.

Az elnök és *Kiss* Miklós lelkes zárószava után a nagygyülés déli egy órakor eloszlott.

Délután *országos bizalmiférfi-értekezlet* volt több mint száz bizalmiférfi és a központ kiküldöttjeinek részvételével, amelyen a szervezkedés részletkérdéseit vitatták meg. Határozatba ment, hogy a horvátországi kerület jövő évi január elsején kezdi meg működését.

SZEMLE.

Seide Artur.

Ezután alighanem gyakrabban kell foglalkoznunk ezzel a névvel. Előreláthatólag ő lesz a szentkoronás szövetség uj ügyvezető alelnöke, *Turchányi* Pál utóda ebben a tisztségben. Legalább a nagyszakálu bérlője a vasutas-érdekeknek, gróf *Batthyány* Tivadar ugy akarja és amit ő akar, azt megteszi a lakájok és talpnyalók csordája.

Seide ur főellenőr, ezidőszerint Zágrábban uralkodik és elnöke a szentkoronások zágrábi kerületének. A zágrábiak maguk — legalább közvetlen környezete Seidenek — szeretnék, ha a főellenőr urat megválasztanák. De nem szeretetből kivánják neki a győzelmet, hanem azért, mert akkor Budapestre költözik és igy megszabadulnak tőle. Mint ahogy a komisz szolgabirót szokás képviselőnek választani, csakhogy megszünjön a basáskodása.

Mert erről hirhedt *Seide* Artur ur: a basáskodásáról. Aki alatta áll rangban, azokkal pöffeszkedő, durva. A minap is azt orditotta egy szolgára, aki valami magánutat nem akart neki megtenni, el lévén hivatalosan foglalva:

— Nem akar nekem, az elnöknek szót fogadni? *Vigyázzon, mert kirugatom!*

Valóságos réme ez az ur az alsóbb kategóriáknak és igy érthető a vágy, hogy tuladjanak rajta. Csak válasszák meg december 9-én, méltó párja lesz gróf Batthyánynak!

A jóindulat konvertál.

A P. H. keddi számában a következőket irta:

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter vasárnap egy, a vasutasokat érdeklő nagyfontosságu rendeletet irt alá a vasutasok adósságainak konvertálása tárgyában. A vasutasok adóssága körülbelül 30 millió koronát tesz ki. Kossuth rendelete, amely a kereskedelmi minisztériumban most expedició alatt van, a következő:

A magyar szent korona országai vasutas szövetsége központi vezetőségének
Budapest.

A vasutasok adósságai konvertálása tárgyában f. é. október 15-én 2086. sz. alatt tett előterjesztésére értesitem a szövetséget, hogy ezt az általam is nagyfontosságunak talált kérdést az összes állami tisztviselők hitelviszonyainak rendezése kapcsán, azzal összefüggőleg s esetleg annak keretében kivánom megoldani.

A megoldás módozataival a kormány már foglalkozik, de azért igen szivesen veszem, ha a szövetség, mint beadványában jelzé, olyan megoldási tervezetet fog nekem bemutatni, *mely szerint a rendezés az állam megterheltetése nélkül célszerüen eszközölhető.*

Budapest, 1906 november 25.
Kossuth, s. k.

Azt a feneketlen nyomornságot, melyben a magyarországi vasutasok sinlődnek, legjobban jellemzi a 30 millió adósság. Talán nincs egyetlen kaszt sem, mely a rendszertelen viszonyok, a silány fizetés mellett jobban elmerült volna az adósság tengerében, mint a vasutas osztály. Az mutatja legjobban az állami tisztviselők silány helyzetét, hogy az állam maga akar a megmentésükre sietni. Mivel? Radikális fizetésrendezéssel? Nem, hanem az adósságok konvertálásával. Szereznek az eladósodott tisztviselőknek ujabb adósságot, amelyből kifizethetik az eddigieket.

A vasutasok a szentkoronás szövetség utján kérték, hogy az ő adósságaikat is konvertálja az állam. Csekély 30 millióról van szó csupán. Kossuth Ferencék nem késnek kijelenteni, hogy ezt a kérdést nagyfontosságunak találják és az állami tisztviselők adósságrendezésével együttesen kivánják megoldani.

Hogy mily alapos lehet ez a kivánás, hogy mily erős kilátásai lehetnek a vasutasoknak arra, hogy az állami konvertálás gyönyörüségeit élvezhessék, legjobban elárulja maga Kossuth Ferenc, amikor felszólitja a szövetséget, hogy ajánljon olyan módot, amely szerint *„a rendezés az állam megterheltetése nélkül eszközölhető“.*

Hát mit akar az állam? Csupán a közvetitő ügynökök szerepét akarja atyai gondoskodásból ingyen betölteni? Felcsap közvetitőnek és olcsó pénzt szerez majd a vasutasoknak? No igen, mert ez a szerep, ha kissé méltatlan is a kereskedelmi kormányhoz, a vasutasok atyai jóindulattal felruházott kisisteneihez, de legalább nem kerül egy krajcárba se. Az atyai jóindulat szivesen megtesz mindent, csak pénzbe ne kerüljön. A Kossuthék atyáskodása ott végződik, ahol a krajcár kezdődik. Most már számitsátok ki, 30 millió adósságnak boldog birtokosai, hogy mennyit ér az a jóindulat, amely a ti adósságtokat konvertálja.

Tarján Mártonék tréfája.

Egyik fővárosi lap irja:

A szegedi üzletvezetőség alá tartozó országos vasuti szövetség eszéki kerülete gyülést tartott; ezen a gyülésen Tarján Márton nasici vasuti tisztviselő elmondotta, hogy neki biztos tudomása van arról, hogy *az ország összes vasutasai állandó permanenciában vannak;* célja szervezkedésüknek az, hogy 1907. évi február hó 15-én *sztrájkba álljanak*, ha addig a fizetésrendszer kedvük szerint el nem dől és a szolgálati pragmatikát meg nem kapják. Szervezkedésük komolyságát mutatja, hogy *a szocialisták támogatását is megnyerték.* A gyülésen résztvevők közül egynéhányan bizalmasan értesitették a riasztó hirekről a szegedi üzletvezetőséget, első sorban is Stelczel Frigyest, aki a lehető legrövidebb idő alatt magához rendelte Szegedre Tarján Mártont. Az utóbbival aztán *zárt ajtók mögött sokáig eltárgyalt;* Tarján megerősitette a gyülésen elmondottakat, aminek következménye, hogy Stelczel Budapestre jött, hogy kihallgatásra jelentkezzék Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél.

Ennek a kis hirnek igazán nem kellene semmi kommentár. Teljesen elég volna egy óriási kacagással honorálni azt a kitünő viccet, amelyet Tarján Márton ur szives megérkezésével Stelczel papa elkövetett. De van a dologban komolyság is, ami megérdemli a szót.

Ez nem a Tarján Márton ur fenyegetése az állandó permanenciával, a bejelentett sztrájkkal, a szocialisták emlegetésével, mert hiszen jól tudjuk, hogy a permanencia lehet állandó, de hol van a sztrájkról álmodozó vasutak közt az a szervezettség, amelyet komolyan vehetnek és hol vannak Tarján Márton uréktól a szocialisták, akik alatt bizonyára a szervezett munkásság összességét értette Tarján Márton ur és Stelczel papa. Hol van a szolidaritás és hogyan képzelik az urak, hogy velük a szervezett munkásság összessége harcvonalba rohan, az a szervezett munkásság, amelynek egyetlen küzdelmét sem támogatták a szent koronás szövetség tagjai, amelyet még rokonszenvükkel sem tudtak megajándékozni, amelynek a mostani viszonyok között sem ideje, sem kedve nincs arra, hogy a szentkoronás szövetség fizetési rendszeréért és pragmatikájáért a gazdasági vagy politikai harcok terén felsorakozzék.

A Stelczel papa megijedése, a kihallgatás, a zártajtózás, a felutazás, a Kossuth Ferenccel való beszélgetés a legnevetségesebb komédia és azt mutatja, mennyire félnek a Máv. hatalmasságai a sztájktól, amit Tarján Márton urék egy-egy összejövetel alkalmával bejelentenek, hogy a fizetésrendezés, a pragmatika ügyét siettessék. És mennyire igaza lehet Tarján Mártonéknak, mikor biztosra veszik, hogy a Máv. urai rögtön elhalványodnak és reszketnek, ha kiejtik ezt a szót: sztrájk. Ez a megijedés pedig azt bizonyitja, hogy a Máv. urainak nem tiszta a lelkiismeretük. Van okuk félni még Tarján Márton urtól is, aki egyébként nagyon okosan teszi, ha a szunyokáló lelkiismereteket fel-felébreszti egy-egy jó tréfával.

Vasutassors.

Dus aratása volt a héten a halálnak a vasutasok soraiban. Nagyon sok vasutast elért a sorsa: a halál. Nagyon sok felé vérével öntötte a vasut rabszolgája a sinpárt. A sok közül, akit még az a szerencsétlenség is ért, hogy nem halt meg, annak majd kijut a vasutassors egyik jellemző kelléke, a mankó, a koldusbot. A katasztrófákról az alábbi tudósitások számolnak be:

Dersik Mihály pályamunkás a *rákospalotai* állomáson véletlenül felrobbantott egy hordó karbidot. A robbanástól meggyuladt a ruhája és Dersik sulyos égési sebeket szenvedett. A gróf Károlyi kórházban ápolják.

Békéscsabáról irják: Borzalmas szerencsétlenség történt a kétegyházai állomáson. Telek József vasuti munkás a sinek között végezte munkáját és elfoglaltságában nem vette észre, hogy Békéscsaba felől egy tehervonat közeledik feléje. A vonatvezető csak az utolsó pillanatban vette észre a munkást, amikor már a szerencsétlenség

elkerülhetetlen volt; a vonat elgázolta a munkást. Az elgázolás oly szerencsétlenül történt, hogy Telek József mindkét lábát térdben levágták a kerekek, mell- és vállcsontjait, fejét, karjait pedig összetörték. Egy roncs volt a szegény ember teste, mire kihuzták a vonat alól. Bevitték a békéscsabai közkórházba, ahol kezelés alá vették, de életbenmaradásához nincs semmi remény.

Aradról jelentik: Rácz András 48 éves vasuti hordárt podgyászrakodás közben halálos baleset érte. A szerencsétlen ember ugyanis egyik társával, Békésy Imrével dolgozott az Erdély felé induló vonat utasainak málháival és a gyorsáruval. Nagy sietséggel cipelték és rakták a kocsikba a podgyászokat és az árukat. Rácz Andrást a végzetes szerencsétlenség egy nagy utazó koffer felrakása közben érte.

A vasuti kocsi, amelybe a bőröndöt Békésyvel együtt be akarták emelni, a sinpáron ugy volt elhelyezve, hogy ajtaja éppen szemben állott a pályaudvar fedélzetét tartó oszlopok egyikével. Az oszlop miatt a két ember sehogysem birta a koffert a szűk térségen át a kocsi ajtaján becsusztatni. Hasztalan erőlködésüket meglátta Szekrényessy József kocsitoló s hogy könnyitsen az erőlködőkön, jelt adott a mozdonyvezetőnek, hogy vontassa az összekapcsolt kocsikat néhány lépéssel előbbre. A jelt a kocsitoló hamisan adta meg, mert a kocsikat éppen ellenkező irányba, hátrafelé kellett volna tolatni, hogy a jelzett kocsi ajtaja az oszlop elől elgördülve, hozzáférhető legyen. A hamis jeladás okozta Rácz András vesztét. A megindult kocsi a szerencsétlen embert a bőrönddel együtt irtóztató erővel az oszlophoz szoritotta; mellkasát a szoritás betörte. Szivszaggató hangon kiáltott segitségért, de mire kiszabaditották a bőrönd és oszlop közül, már elvesztette eszméletét. Az állomásfelügyelőség a balesetről tüstént értesitette a rendőrséget és mert orvost nem tudtak értesiteni sehonnan, az állomásfőnök helyettese telefonált a mentőkért, akik el is indultak a szerencsétlenül járt emberrel a megyei közkórházba, de még az utou meghalt. A kórházban konstatálták a beállott halált s a kenyérkereset ez ujabb áldozatának holttestét kivitték az aradi felső temető halottasházába.

Borzalmas szerencsétlenség történt a *nagyszénási* állomáson is, amint onnan irják. Ujfaluczky János vasuti fékező a Pálma-téri állomáson egy áruval megrakott teherkocsit akart hozzákapcsolni a Mezőtur felé induló tehervonathoz. Az első tolatásnál nem sikerült a kapcsolás, uj jelzést adott és ki akart menni a sinek közül, de gallérja beleakadt az összekötő kapocsba és nem tudta azt kiszabaditani. A kocsik hirtelen összecsapódtak és az odarekedt munkást valósággal összelapitották. A többi fékezők azonnal észrevették Ujfaluczky végzetes balesetét, kimentették a kocsik közül és külön vonaton beszállitották Mezőturra. A szerencsétlen ember azonban utközben meghalt.

Győrből jelentik, hogy Turbács János komáromi fékezőt a győri teherpályaudvaron szolgálat közben a vonat elgázolta.

Nagykőrös állomáson tolatás közben *Jakab* György kocsikapcsoló a vonat alá került, mely *jobb lábát és balkezét elvágta.* Felgyógyulásához nincs remény. Felesége és négy gyermeke van.

Ceglédről irják: Szabó József 31-es váltóőrt sin-revideálás közben a kanyarulatnál a 735-ös vonat *elütötte.* A ceglédi közkórházban néhány órai kinos szenvedés után *elhunyt.* Özvegye és bárom árvája siratja.

KÜLFÖLD.

Jutalékrendszer a dán vasutaknál. A dán vasutak 1905/6. évre 8.361,234 koronát osztottak ki jutalék cimén személyzetük közt. Ebben az összegben 8,461 egyén részesül 12,000 jutalékrészszel, Egy-egy jutalékrész 91 koronát tett ki. A pályaőröknek és munkásoknak pl., kiknek létszáma 1,851 főre rugott, 1,750 jutalékrész jutott.

Egy csomó őrület és egy csomó igéret.

A „Független Magyarország", ez a szenynyes, korrumpált lap, amely egyaránt zsarolja a vasutasokat előfizetési pénzekért és a vasutigazgatóságokat pausálékért és hallgatási dijakért, a készülő vasuti sztrájk meséjéből ritka üzleti furfanggal tőkét kovácsol magának.

Lapunk más helyén fölemlitjük *Tarján* Márton nasici forgalmi hivatalnok állitólagos vallomását a tervbe vett vasutas-sztrájkról. A *Rónai* Móric revolverlapja most részletekkel szolgál Tarjánnak a központi vizsgálat során tett vallomásai alapján.

Ha a Rónai lapja nem hazudik — ami éppenséggel nincs kizárva — akkor az a Tarján vagy bolond, vagy szélhámos. Akik pedig fölülnek neki, azok — szamarak!

Olyan rémregénybe illő képtelenségeket vallott állitólag az a nasicei boldogtalan és az egész dolog olyan kalandosan van beállitva, hogy csak egy dolgon csodálkozunk: miért nem vitték még a megfigyelőbe. Lehetséges különben, hogy az egész rémmesét csak azért találták ki és feszegetik hosszan és szélesen, hogy érveket gyüjtsenek — a sztrájktörvény számára.

A *Rónai* Móric büzlapja persze eleven lett a dögszagra és elment *Szterényi* és *Ludvigh* államtitkárokhoz nyilatkozatot (és valószinüleg pausálé-emelést) kunyorálni.

A két nagyurban volt annyi izlés, hogy a Tarján meséitől megtagadták a komolyságot. De annyira már nem ment a jó izlésük, hogy attól a hirhedt romlott laptól megtagadták volna egyáltalában nyilatkozatukat. És miután nyilatkoztak, kötelességünk róluk tudomást venni.

Szterényi József a *fizetésrendezésre* vonatkozólag ezeket mondotta:

— A nagy vasutastábor megbizik a kormány komoly törekvésében, abban, hogy a rendelkezésére álló *legrövidebb idő alatt a fizetésrendezést megvalósitja.* Erre nézve már ismételten hangoztattuk, hogy ezt a munkánkat *még az idei tél folyamán nyélbe iltjük.* Természetesen — és itt minden mellékkörülményt is tekintetbe kell venni — biztos határnapot a törvény henyujtására és annak keresztülvitelére nem szabhatunk meg.

Részletesebb és jelentőségteljesebb az, amit *Ludvigh* Gyula elnökigazgató erről a kérdésről mondott. Ludvigh ezeket mondotta:

— Lesz fizetésrendezés és arra nézve már a fedezetet is megtalálták a hivatott körök. Ez a fedezet pedig abból áll, hogy a refakciákat revideálják s ami még ennél is fontosabb, bizonyos mértékben *fölemelik a máv. tarifákat.* Ez az ujitás természetesen nem kis recenzust fog kelteni az érdekelt körökben, de csak az első tekintetre látszik sulyosnak a helyzet, mert az érdekelt köröknek is be kell látniok, hogy az eljárás jogosult. Jogosult, mert csak a következőket kell tekintetbe vennünk: Az utóbbi időben a munka és ennek kifolyásaképpen a szükségleti cikkek is mind megdrágultak. Ezt a vasutüzem is érzi és neki is csak igyekeznie kell jövedelmét fokozni. Már most, ha általánosan minden téren áremelkedés van, semmiben sem igazolt az, hogy miért éppen a máv. tarifák maradjanak az évtizedek előtt megállapitott fokon, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy az államvasutak tarifái a legolcsóbbak a világon, de lényegesen olcsóbbak, mint a német, francia és belga tarifák.

— Ellenvetésként lehetne mondani, hogy az iparfejlesztés szempontjából tarifadrágulást nem szabad előidézni. Ez az érv nem állhat meg. Amint mondtuk, a német, francia és belga vasutakon érvényben levő magasabb tarifa mellett is ezek az államok világhirü ipart üznek. Viszont agrárszempontból tekintve sem esik sérelem a gazdákon és a gabonakereskedelmen, mert a tarifaemelés métermázsánként csak fillérekre tehető, viszont a börzén látjuk, hogy igen gyakran 40—60 filléres árhullámzások is előfordulnak egy napon és ez sincs hátrányára a gabonakereskedésnek, annál kevésbbé számos ez a nehány fillér tarifatöbblet, jóllehet pedig ez az egyeseknél csekély összeget jelent, mig a máv. bevételénél sok millió koronára rug évente.

— Ime, itt a fedezet a személyzet fizetésrendezésére, *amely a mi tervezetünk szerint tizenöt millió koronára rug. Ez a legkevesebb, amit egy ilyen hatalmas testület fizetésrendezésére forditani kell. A tervezet készen van.* Most revideáljuk és remélem, *a jövő hét folyamán beterjeszthetem a kereskedelemügyi miniszter elé.*

— Hiszem, hogy a tervezetet a maga teljes egészében magáévá teszi a kormány s igy röviden elintézhető lesz a fizetésrendezés nagy kérdése.

— Én fölöslegesnek tartom külön is kiemelni, hogy *legnagyobb mértékben sürgetni fogom a fizetésrendezés gyors elintézését,* mert elsősorban az én érdekem, hogy megelégedett, fegyelmezett személyzettel dolgozhassunk. Azt pedig — hangsulyoznom kell — hogy az államvasutak személyzete megérdemli a kormány különös jóakaratát, figyelmét és a kedvező elbánást, mert e személyzetre büszkék lehetünk.

Világosság és határozottság dolgában *Ludvigh* ur kijelentései nem hagynak kivánni valót. Aligha tévedünk, ha föltesszük, hogy a fizetésrendezés szükségességének erélyes hangoztatása eleven fricska a gróf *Batthyány* Tivadar méltóságos orrára, aki a klub által kivánt 12 millió koronát is *„kielégithetetlen igények"*-nek mondotta.

Micsoda gyászos szerepet játszik az a politikai ügynök, ha igy eltörpül vasutasbarátságban még Ludvigh Gyula mellett is.

Még rátérünk a két nyilatkozatra. Egyelőre két megjegyzést:

1. *Mi lesz a vasuti munkásokkal?*
2. Lássuk már a medvét!

Az igérgetésekből éppen elég volt már.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

A szövetség központjának telefonszáma 76—01.

Beszámolók.

Délvidéki vasutas-gyülés. Temesvári testvéreink vasárnap délután a józsefvárosi Tigris-vendéglőben délvidéki vasutasgyülést tartottak, amelyen mintegy ötszáz testvérünk volt jelen. A temesváriakon kivül küldöttségileg volt képviselve: Budapest, Karánsebes, Nagybecskerek és Versec. Üdvözlő sürgöny és levél jött Szolnokról és Szegedről. Az egybehivók nevében *Klement* Ferenc üdvözli a megjelenteket és ajánlatára elnöknek *Lutz* Béla, jegyzőknek *Csutár* Imre és *Mihalik* József választattak meg. A napirend letárgyalása után, melynek előadói *Östreicher* Lipót, *Fellner* Béla és *Biró* munkástársaink voltak, elfogadták a következő határozati javaslatot:

Az 1906. évi november hó 25-én, Temesváron tartot délvidéki vasutas-gyülés kimondja, hogy a Vasuti Munkások Országos Szövetsége által benyujtott emlékirat minden pontját magáévá teszi és miután csak ezen kérelmek teljesitése esetén várható a vasutasok helyzetén gyökeres javitás, annak megvalósitására kész a legmesszebbmenő áldozatra és harcra.

Kimondja továbbá, hogy ezen célt csak akkor érheti el, ha jogaiért az összmunkássággal karöltve száll sikra.

A méltóságteljes lefolyásu gyülés este 7 órakor nagy lelkesedés közepette ért véget.

Kispesten lakó Máv. munkások vasárnap, november hó 25-én egy népes értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a szövetség kispesti helyicsoportját december hó 9-én megalakitják.

A helyicsoportok közleményei.

Budapest, Keleti h. cs. A helyicsoport hivatalos helyisége Szabó-féle vendéglő, Verseny-utca 10. Hivatalos órák minden csütörtökön 5—7-ig este, mikor mindenféle panaszok és tagügyek intéztetnek el. Befizetések minden hó 4-én este 5—7-ig, mikor is a bizalmiférfiak kötelesek blokkjaikkal leszámolni. December hó 4-én, ked-

den este fél 7 órakor tudományos felolvasás, melyre számos megjelenést kér

a vezetőség.

A Máv. gépgyári helyicsoport hivatalos helyisége VIII., Kálvária-tér 18. szám alatt, Kerchner Márton-féle vendéglőben van. Vezetőségi ülés minden hó első vasárnapján, taggyülés minden hó második vasárnapján tartatik. Hivatalos órák vasárnap délelőtt 9—11-ig. Havi illetékek fizetése a zárfizetési napon, szombaton délután 3—5-ig.

Ruttka. A ruttkai helyicsoport könyvtárának a következő munkástársak adományoztak könyveket: *Duncskó* János (13 drb), *Hajek* Vratiszló (2 drb), *Záhorszky* Vilmos (1 drb), *Buday* György (2 drb). Az adományokért a helyicsoport vezetősége ezuton köszönetet mond.

Sátoraljaujhely A helyicsoport vezetősége fölkéri az összes tagokat, hogy december 1-je után tagkönyveiket haladéktalanul adják be a helyicsoport vezetőségének, esetleg a pénzbeszedőnek átvizsgálás végett.

Temesvár A temesvári helyicsoport *taggyülése* nem mint eredetileg hirdetve volt, 3-án, hanem december 11-én, este 7 órakor lesz a helyicsoport saját helyiségében.

Kisvárda. A kisvárdai helyicsoport decemcer 2-án, vasárnap délután 2 órakor *taggyülést* tart Aják-ut 15. sz. alatt, melyre a tagok számos megjelenését kéri

a vezetőség.

Orosháza. Az orosházai helyicsoport vezetősége értesiti a tagtársakat, hogy tartsa mindenki becsületbeli kötelességének a havi taggyülésen okvetlenül megjelenni, a kültagok pedig helyenként legalább 1 taggal föltétlenül képviseltessék magukat. A taggyülés minden hó második vasárnapján van 2—5 óráig.

Nagybecskerek. A nagybecskereki helyicsoport vasárnap, december hó 2-án délután fél 2 órakor, a Szüts-féle vendéglőben *taggyülést* tart.

Köszönetnyilvánitás. Ezennel köszönetemet nyilvánitom mindazoknak, kik megboldogult férjem temetésén megjelentek, különösen a vasuti munkások szövetsége képviselőinek. Tisztelettel

Özv. Dill Mártonné.

Köszönetnyilvánitás. Fogadják hálás köszönetünket mindazon munkástársak, akik folyó hó 21-én, felejthetetlen anyánk temetésén, koszorura adakoztak és a temetésen résztvettek.

Mlcousek testvérek.

Köszönetnyilvánitás. Mindazon munkástársaimnak, kik a Vasuti munkások szövetsége székesfehérvári helyicsoport tagjai és megboldogult nőm temetésén résztvettek, a ravatalra koszorut helyeztek, továbbá a székesfehérvári külszervezett munkástársaimnak, kik szintén koszorut helyeztek felejthetetlen nőm ravatalára és ezáltal is mély fájdalmamon enyhiteni iparkodtak: fogadják soha megnemszünő hálám jeléül legforróbb köszönetemet.

Székesfehérvár, 1906 november 25.

Barsch Ferenc.

A deési helyicsoport minden héten péntek este 6 órakor, a mühely ebédlőjében, *vita-estélyt* rendez, melyre a tagtársakat ezuton meghivja a

Vezetőség.

Az első pofon.

Adta az északi kerület. Kapta gróf Batthyány.

Nem csalódtunk, amikor biztunk a vasutasok nagy tömegének létfentartási ösztönében. A „vezérek“, a különböző szolgálati főnökök ugy táncolnak, ahogy *Kossuth* Ferenc leghivebb mamelukja, gróf *Batthyány* Tivadar fütyül. Azok a talpnyalástól várják az előmenetelt. Azok hason csuszva jutnak az egyik fizetési fokozatból a másikba.

De a szürke, szerény vasutasok tömegének az életösztöne parancsolja, hogy a gróf Batthyány gyilkos és buta zsarnokságát törje meg. Ha felvilágosodottak volnának és helyzetüket teljesen ismernék az alsóbb kategóriákhoz tartozó kinevezettek, hátat forditanának a szentkoronás szövetségnek, melynek értéktelensége és veszedelmes volta napról-napra jobban kiderül.

Ettől — sajnos — a nagyobbik részük még távol áll. De azt ösztönszerüen érzik, hogy gróf *Batthyány* Tivadar és az ő lakájai *egyenesen mészárszékre viszik* azokat a vasutasokat, akik vakon követik ezt a klikket. A villamosok sztrájkja megmutatta, hogy a vezérkar nagyrészt rosszlelkü vagy gyámoltalan legényekből áll, akiket a fővezér dróton ráncigál. Csak igy történhetett, hogy nem gróf Batthyányt rugták ki árulása és gyávasága miatt, hanem azokat buktatták ki, akik becsületesen segitették a bajba jutott tagtársaikat.

A fizetésrendezés dolgában pedig kisült, hogy Batthyánynak egyenesen utasitása van a kormánytól, hogy a fizetésrendezés kényszere alól mentse fel őket és tartsa féken a zugolódó és elkeseredett vasutasokat.

Gróf Batthyány a fizetésrendezésről azt irta, hogy az *kielégithetetlen vágy*, a szövetségről pedig azt mondta, hogy: „megigértem a kormánynak, hogy *a szövetség 1908-ig békében hagyja*“. Tehát a legnagyobb akadálya a fizetésrendezésnek éppen az elnök, gróf Batthyány.

Világos, hogy ezt a nélkülöző és legsürgősebb kivánságaiban és reményeiben csalatkozott vasutas-tábor nem türheti nyugodtan. A lakájok meghajolnak, a gyávák meghunyászkodnak, de akikben egy csöpp önérzet és férfiasság van, azok erélyesen készülődnek, hogy megszabaditsák a vasutasok testét a veszedelmes élősdiektől és elküldjék a vörös grófot a 7500 holdjára.

Az első pofont már megkapta a gróf ur. Olyan csattanósat, hogy elhallatszik széles Magyarországon. A szentkoronás szövetség legnagyobb kerülete, a budapesti északi kerület, vasárnap jól látogatott rendkivüli közgyülést tartott, amely a *legélesebb módon foglalt állást a gróf Batthyány alattomos zsarnoksága ellen.*

A közgyülés *egyhangulag* kimondotta, hogy a központi vezetőség eljárását elitéli és ellene bizalmatlansággal viseltetik, a gróf Batthyány áskálódása következtében lemondott vezetőségi tagokat pedig rehabilitálta. A szentkoronás szövetségnek december 9-én Szegeden megtartandó közgyülésére pedig *csupa ellenzékit* küldött ki, közöttük *Turchányi* Pált, aki a legnagyobb szálka Batthyány szemében és *Molnár* Kálmánt, a hivatalos közlöny volt szerkesztőjét.

A rendkivüli közgyülést vasárnap délután fél négy órakor több száz tag jelenlétében nyitotta meg *Sarlay* János elnök. Napirend előtt *Hajós* Lajos szólalt fel és elpanaszolta, hogy a szövetségük helytelen irányban müködik. Semmi eredményt nem értek el eddig, csak azt, hogy bizonyos emberek szabadon garázdálkodhatnak. A következő határozati javaslatot nyujtja be:

„Az összes kerületekkel való közlés és hozzájárulás végett: 1. Mondja ki a kerületi nagygyülés, hogy a középponti választmány folyó hó 4-iki eljárását elitéli és iránta bizalommal nem viseltetik. 2. Mondja ki a nagygyülés, hogy a Szövetség középpontjában alakitott gazdasági, jóléti és jogügyi bizottság müködését szüntessék be, mert ezeknek parlamentáris formájuk van, de céljuk éppenséggel nincs. Ezek helyett alakitsanak hivatalnok-, altiszt-, szolga- és munkás-szakbizottságokat, amelyek a saját kategóriájukat érdeklő ügyekben a tagjaikból delegált közös bizottság utján határozzanak.“

A javaslat az inditványok között kerül tárgyalás alá. *Lehel* Vince személyes kérdésben tiltakozik az ellen a gyanu ellen, hogy a Batthyány lakájai közé tartozik. Utána, ugyancsak még napirend előtt, *Bartos* Hugó itélte el a Batthyány-huszárok eljárását. Egyuttal helytelenitette a középponti vezetőség magatartását, a mikor 5000 villamos-vasuti tagtárs kenyérküzdelmét nem támogatta eléggé. *Amikor kenyértörésről, erőpróbáról volt szó, a Szövetség gyengének bizonyult.* Nem anyagi, hanem erkölcsi támogatást adni, kötelessége lett volna a Szövetségnek, amikor a hatóságok hatalmi kérdést csináltak a kenyérkérdésből. *Ha a középponti vezetőség nem lanyhul el és ezt a nagy taktikai hibát el nem követi, ha a kerületek sarkukra állottak volna, egész másképen jártak volna el a hatóságok is.* Ezért kiván bizalmatlanságot szavazni a középponti vezetőségnek, mert kimutatta, hogy nem eléggé hivatott ilyen nagy testület vezetésére.

Áttértek ezután a napirendre, amelynek első pontja a nyomda-ügy volt. *Sarlay* elnök hosszabban bizonyitja, hogy a vásárlásnál korrektül járt el. A szentkoronás szövetség ugyanis elhatározta, hogy nyomdát vásárol. A nyomdát egy bizottság, melynek Sarlay is tagja, megvette, de a nemes gróf azzal vádolta Sarlayt, hogy 3000 korona sápot csinált magának a vásárnál. Sarlay adatokkal bizonyitotta ártatlanságát, azután bejelentette, hogy a megtámadtatások következtében lemond a kerületi elnöki állásról. Válasszanak simulékonyabb elnököt.

A lemondást erős tiltakozás fogadta. A közgyülés egyhangulag kimondta, hogy a lemondást nem veszi tudomásul, hanem bizalmat szavaz Sarlaynak, aki erre visszavonta lemondását.

Egy ember akadt a közgyülésen, dr. *Bezerédy* Ákos, aki meg akarta védeni gróf Batthyányt, de szóhoz sem tudott jutni és szomoruan elkullogott. Néhány fölszólalás után betöltötték az üresedésben levő állásokat. Kerületi megbizottak lettek többek között *Molnár* Kálmán, a volt szerkesztő és *Turchányi* Pál, bár ő maga előzőleg kifejezte abbeli óhaját, hogy neki semmiféle szerepet ne juttassanak. A többi megbizott is egytől-egyig ellenzéki.

Végül *Hajós* Lajos inditványát tárgyalták. Dr. *Landler* Jenő, *Uhlwurm* Ödön, *Ollé* Elek, az elnök hozzászólása után az inditványnak első pontját elfogadták, amely szerint: a középponti vezetőség hatáskörét tullépte, amikor a középponti tisztikar fölött statáriális módon itélkezett és ez ellen az északi kerület naggyülése ünnepiesen óvást emel, nehogy a jövőben ez megismétlődhessék. Hajós inditványának második pontját elvetették.

Érdekes fölszólalás következett ezután. *Fodor* Vilmos az alapszabályok sürgős megváltoztatását kéri, hogy a középponti választmány a korcs-szerve a szövetségnek, amelyben a kerületi elnökök dominálnak és minden hatalmat magukhoz akarnak ragadni, mihamarább megsemmisittessék és a középponti vezetőség más szervezetet nyerjen. A középponti választmány — ugymond — ahol *tulteng a hivatalnok-elem*, amelynek *több mint 120 hivatalnok tagja van, a többi kategóriák érdekeit nem támogatja eléggé.* Például a fizetésrendezési tervezet elkészitése az összes kategóriákat érdekli, de a kerületi elnököknek — ugylátszik — nem volt ez sürgős. Amikor az altisztek bizalmi embere előterjesztette a középponti választmányi ülésen az altisztek kivánságait és kérte az 50 forintos előléptetések kiküszöbölését: leszavazták az elnök urak és elvetették az inditványát, pedig a szövetségi tervezet valóságos visszafejlődést, megalázást jelent az altisztek előmenetelére nézve. Végül ő is tiltakozik az ellen, hogy a középponti választmány a vasuttársaság összessége nevében, inkvizicionális határozatokat hozzon. (*„Klikk-uralom! Nagyzási hóbortban szenvednek!“* Ilyen és hasonló közbeszólások kisérték beszédét.)

Ennek a gyülésnek a lefolyása azt mutatja, hogy kezd már a kinevezettek között is derengeni. Különösen *Fodor* Vilmos fölszólalása jellemző, mert *azt mondotta, amit mi elejétől fogva hangoztattunk:* hogy a hivatalnokok és a szolgálati főnökök gyámkodása alatt állanak abban a szövetségben a tizezernyi altisztek és szolgák. Különösen ez a beszéd világitott rá arra, hogy már kezdik belátni a kinevezettek, mennyire igazunk volt annak a szövetségnek a birálatánál. Reméljük, hogy a fölvilágosodás tovább fog tért hóditani és nincs tulságosan messze az az idő, amikor *egy* táborban, egy céltudatos, független táborban lesznek az összes becsületes és dolgozó vasutasok.

A heréket és Judásokat pedig készséggel átengedjük a szépszakálu grófnak.

A nyolc napi szabadság.

Botrányos az a tájékozatlanság, ami a nyolc napi szabadságidő megadása körül uralkodik. Rettenetes az a sok igazságtalanság, az a temérdek basáskodás, amelynek valóságos melegágya a nyolc napos szabadságidő kérdése. Halomszámra érkeznek hozzánk a panaszok, amelyek egytől-egyig megegyeznek abban, hogy nem a főnök urak szájából erednek, nem a főnök urakkal történik olyasmi, ami fáj, hanem mindig a munkásokkal, akiknek jogát itt a tudatlanság, ott a rosszakarat vagy mind a kettő együtt gázolja a sárba.

Nem egy, de nagyon is sok esetben próbáltuk már az illetékes hatóságokat meggyőzni arról, hogy a munkásnak igenis joga van a nyolc napi szabadsághoz, de ezen a téren a felnőttek oktatása nem vezetett eredményre. Amint a hozzánk érkező panaszokból meggyőződtünk, legtöbb helyen a szolgálati főnökségek mit se tudnak azokról a rendeletekről, amelyek a szabadságidő kérdését szabályozzák.

Ezek után nem tehetünk egyebet, mint ide nyomatjuk azokat a rendeleteket, amelyeket legtöbb helyen olvasatlanul félretettek s amelyekről a legtöbb helyen nem tudnak egyebet, csak annyit, hogy van. Sőt vannak olyan főnökségek is, ahol eme rendeletek létezését öntudatosan vagy öntudatlanul letagadják.

Ha a főnök urak vesznek maguknak annyi fáradságot, hogy eme rendeleteket átolvassák, akkor bizonyára sikerül az e tekintetben uralkodó tájékozatlanságot és igazságtalanságot megszüntetnünk.

A nyolc napi szabadságra vonatkozó miniszteri rendelet, amelyet a kereskedelmi miniszter a Máv. igazgatóságához intézett, megjelent a *Hivatalos Lap* 1905. évi szeptember 4-iki 39. számában:

Felhivom cimet, hogy a m. kir. államvasutak részére kiadott illetményszabályzat 35. §-ának utolsó bekezdésében foglalt azon határozmányt, melyhez képest *nyolc napig terjedhető szabadságidőt*, különös méltánylást érdemlő esetekben *a napibérek élvezetében való meghagyás mellett adhat*, a szorgalmas, különösen régebben alkalmazott munkásokkal szemben *a lehető legmesszebb menő módon alkalmazza.*

Az igazgatóság rendelete a következő:

184912/905. A Ia.

(Megjelent a Hivatalos Lap 1906 január 6-iki 1. számában.)

A m. kir. államvasutak munkásai és ideiglenes alkalmazottai helyzetének javitása ügyében kiadott rendelet.

1. A műhelyekben és fűtőházakban dolgozó, illetőleg a műszaki kocsihivatalnak alárendelt kézművesek és egyéb munkások, valamint állomási, raktári, szertári és pályafentartási munkások részére *szabadságot ugy a napibér beszüntetése, valamint annak élvezetében való meghagyásuk mellett az illető szolgálati főnökség engedélyezhet.*

2. A m. kir. államvasutak egyes *iparszerü üzemeinél* alkalmazott kézműveseknek szabadságot *a napibér élvezetében való meghagyás mellett az üzletvezetőség engedélyezhet.*

3. Ugy az 1., mint a 3. pontban emlitett kézművesek-, illetve munkásoknak *napibérük meghagyása mellett* csak akkor lehet szabadságot adni, ha megfelelő szorgalom kifejtése mellett *legalább 5 év óta megszakitás nélkül szolgálnak. Aki a kért szabadságot megelőző 12 hónapban büntetve volt* (hanyag munka vagy rossz magaviselet miatt) *a napibér meghagyásának kedvezményében semmi körülmények között nem részesülhet.*

4. Napibér élvezete mellett *évenkint összesen csak nyolc napi szabadságot* lehet a kézműves és munkás részére engedélyezni.

5. A 4. pontban megszabott szabadság tartama — a munkaszünetes napokat (vasár- és ünnepnapokat) kivéve — az egyezményben (accordban) vagy szakmányban dolgozó kézművesek és munkások a keresetük kiszámitására szolgáló *alapbért*, a napibérben dolgozó egyéb állandó kézművesek és munkások pedig *teljes napibérüket kapják.*

Egy másik rendelet igy szól:

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának folyó évi április hó 25-éről 27285. sz. a. kelt rendelete értelmében tudomásul vétel s megfelelő intézkedés végett közöljük, hogy az államvasuti munkások és ideiglenes alkalmazottak helyzetének javitása tárgyában 47912. szám alatt kelt miniszteri rendelettel biztositott és a folyó évi 1. sz. Hivatalos Lapban közzétett 184912. sz. rendelettel szabályozott **nyolc napi szabadság meg nem tagadható, akár egyszerre, akár több részletben óhajtja azt az illető igénybe venni**, kivéve természetesen, ha annak lényeges szolgálati akadályai lennének.

Kapcsolatban f. évi május hó 24-én kelt 42. számu körrendeletünkkel az igazgatóság 118178. sz. rendelete alapján közöljük az összes külszolgálati főnökségekkel, hogy a szolg. rendf. 42. §-ának *a)* és *b)* pontjában megjelölt egy, illetőleg három napon tul 8 napig terjedő szabadság engedélyezését a hivatali felsőbbség hatásköréből *a közvetlen szolgálati főnökség hatáskörébe utaljuk* és elrendeljük, hogy a közvetlen szolgálati főnökök a szorgalmas, különösen méltánylást érdemlő esetekben *a napibérek élvezetében való meghagyás mellett* szóbeli kérelemre, ha azt szolgálati érdekek nem akadályozzák, a kisebb rendbüntetésektől eltekintve, *évente akár egyszerre, akár részletekben igénybe vehető nyolc napi szabadságot saját hatáskörükben engedélyezzenek.*

A fenti rendelet értelmében a szabadságra jogosult *összes munkások* — az egyes iparszerü üzemnél alkalmazottak kivételével — nyolc napi szabadságot *közvetlenül szolgálati főnökütől* nyerhetnek. *Irásbeli kérelem nem kell*, egyszerüen *szóval* kell előadni a kérelmet, a szolgálati főnök tartozik ezt tudomásul venni és a szolgálatot akként beosztani, hogy a munkás a kért szabadságot a legrövidebb időn belül igénybe vehesse. Ha valaki a szabadságot kért évben büntetve nem volt (kisebb rendbüntetés nem számit) és arra egyébként jogosult, *akkor ő a nyolc napi, teljes napibér élvezetében való szabadságtól semmi körülmények között meg nem foszthető.*

LEVELEZÉS.

Északi főmühely. (*A majsztram és kuncsaftjai.*) Az északi főmühelynek IV. osztályában van egy *Nagy* Miklós nevü mázoló csoportvezető, aki foglalkozására nézve kitanult suszter. Az még ugyan nem volna olyan nagy baj, ha valaki mint suszter kezdi és mint mázoló csoportvezető végzi. Az ellen se lehet senkinek kifogása, ha Miklós majsztram a müvezetőknél végzett takaritásért, cipőjavitásért és sok más egyébért nyerte a csoportvezetői állást. De az ellen már van kifogásunk, hogy a csoportba osztott munkatársainkat folyton piszkolja és őket minden ok nélkül denunciálja a feljebbvalóiknál, kiknek cipőtalpaikhoz szorosabb viszony füzi.

Figyelmeztetjük, hogy huzza „őzbőrei" közé az „irháját" és ne alkalmatlankodjék, mert ha esetleg az „őzbőrei" közül mi találjuk kipakkolni, akkor majsztram baj lesz.

Ezuton figyelmeztetjük majsztram egyik buzgó kuncsaftját, *Farkas* müvezető urat, hogy nekünk nincsen irodaszolgánk, ki cipőinket, miket akkor koptatunk hiába, midőn önhöz fordulunk szabadságért — Miklós majsztramhoz talpaltatni vigye. És jó lesz, ha meggondolja majsztram uram kuncsaftja a dolgot és nem csak olyanoknak ad szabadságot, kik ki lesznek küldve „fuserálásért", hanem olyanoknak is, kiknek tényleg szükségük van e szabadságra.

Hiszszük, hogy ezentul nem kell annyi cipőt koptatnunk egy pár órai szabadságért.

Ujvidék. (*A podgyász hordárok helyzete.*) Ezek a munkások öten vannak, akiket minden kigondolható munkával terhelnek és pedig mindenféle munkát szaladva kell végezniök, mert igy kivánta ezt a hatalmas munkaadó, a Máv. A szolgálat itt *reggel öt órakor kezdődik és tart este kilenc vagy tiz óráig.* És ezért a tizenhat órai fáradságos munkáért jár neki *nyolcvan fillér napidij*, a minél egy inas gyerek is többet kap. Reggel első dolguk az összes forgalmi irodák, pénztári szobák, előcsarnok kitisztitása és leporlása, az állomás előtt az összes vágányok felsöprése. Az állomás részére a szükséges mennyiségü tüzelő anyagot, fát és szenet, ha nem akarják a hátukon emelni a szénrakodóról, akkor *a saját pénzükön kell azt oda fuvaroztatni.* Kötelesek az állomáson levő összes kályhákat betüzelni és egész napon át a fütésre felügyelni s azonfelül egész személyvonat szerelvényeket kell kitisztogatni.

A hivatalos táviratok kézbesitéséhez naponkint egy hordárt felhasználnak. Az összes érkezett szertári anyagok behordása és beraktározása, az üres edények raktárhoz szállitása szintén a podgyász-hordárok kötelessége. Van aztán még egy vonatszerelvény, amely szénfütésre van berendezve, azt az éjjeli ügyeletes hordárnak kell a rendes időre befüteni, mely idő alatt az őrzésére bizott állomási épületben történtekért ugy anyagilag, mint erkölcsileg felelős. Némelykor, ha a fütési munkáját végezte, akkor zavarják a laktanyába a személyzetet felkölteni. És e hosszu idő alatt érkező podgyászokat, ha felvenni és berakni nem birja, *dorgálás és büntetés az osztályresze.* Különösen kijut nekik egyik forgalmi hivatalnoktól, aki még hozzá szent koronás vitéz, aki kedvét leli abban, ha a szervezett munkásságot üldözheti. Folytonosan azzal üldözi a podgyász-hordárokat, hogy csak a hatosokért ugrálnak. Most már kérdjük a tiszteletreméltó hivatalnok urat, hogy mit tenne ő akkor, ha neki 80 fillér volna a napidija? Ha aztán az állomási málhások között egyik vagy másik hiányzik, szintén a podgyász-hordárok közül kell annak a helyét betölteni.

Van még igen sok más, amit most még nem emlitünk azért, mert bizunk a főnök ur igazságszeretetében, azt gondoljuk, hogy ezek némelyikéről a főnök urnak tudomása nincs is.

Ez uton kérjük a főnök urat ezen visszás állapotok megszüntetésére és találjon rá módot, hogy a podgyász-hordárok legalább is olyan fizetést kapjanak, ami nehéz munkájokért őket méltán megilleti.

Az Acsev. alkalmazottainak helyzete.

Nem hisszük, hogy volna Magyarországon vállalat, amely gyalázatosabban üzné az emberuzsorát, mint az Acsev. vasut.

Nem elég, hogy tulhosszu és fárasztó szolgálattal sanyargatja az alkalmazottakat; nem elég hogy gyalázatosan alacsony munkabéreket fizet a munkásainak.

Nem, az még mind nem elég...

Tökéletes rabszolgák kellenek az Acsev.-nek. *Olyanok, akik szótlanul türik* a hallatlan kizsákmányolást, a feljebbvalók brutális bánásmódját.

Hogy ezt a rabszolgakorba illő állapotokat fentarthassák, ők is elővették azokat az ócska fegyvereket, amelyeket a Máv.-nál alkalmaztak a régi jó időkben és hogy milyen sikerrel, bizonyitja az, hogy ma már huszezernél több harcra kész katonája van szervezetünknek.

Az Acsev. is kisérletez a denunciánsok rendszerével, a rendszabályozással. Azt hiszik botorul, hogy egyes embernek üldözésével, tönkretételével meg tudják szüntetni az eszmét, amely ott ég már minden Acsev. munkás szivében.

Vigyázzanak az urak, keserves lesz nagy csalódásuk.

Figyelmeztetjük az Acsev. igazgatóságát, intézkedjék sürgősen az egyének üldözésének megszüntetése iránt.

Különösen a műhelyfőnökségnek koppintson a körmére a legutóbbi rendszabályozás miatt.

Nem azért adjuk e figyelmeztetést, mintha oly nagy veszteség érné azokat a munkástársainkat, akiket a munkából kidobnak amiért szervezkedni merészelnek.

De tiltakozunk az emberi szabadság nevében az ilyen eljárás ellen.

Hogy mily kevés vesziteni valója van az Acsev. munkásainak, eléggé bizonyitja az, hogy az elbocsájtott munkások sokkal jobb helyzetbe jutottak, mint voltak az Acsevnél. Mi vesziteni valójuk van a munkásoknak a műhelyben, ahol az átlagos napibér *2·60—3 kor.* közt váltakozik az ipari segédmunkásoknál? Csoportvezetők, olyanok, akik kiváló szakértelemmel és tudással rendelkeznek, ezeknek van 4—4·20 kor. napibér, minden mellékilletmény nélkül.

De vajon jobb-e a helyzet a többi szolgálati ágaknál?

Ott vannak a fűtőházi munkások 1·20—1·60 kor. napibérrel. Ott vannak a mozdonyfűtő-munkástársaink, akik havonta ötezer kilométert tesznek meg, nagyon gyakran 48 órai szolgálattal egyhuzamban. Mindezekért van nekik 80—90 kr. napibérük és csekély kilométer- és szénjutalék; hogy az igazságon csorba ne essék, megirjuk azt is, hogy a körülbelül 60 fűtő közül négynek van 3 korona napibére, ugyancsak ezek kapnak a családjaik részére szabadjegyet és világitó anyagot; mig a többinek mindezen kedvezmények nem adatnak meg. *Mit szól ehez a nyilt protekcióhoz az Acsev. igazgatósága?* Van-e erről tudomása? Ha van, fog-e intézkedni, hogy ez megszünjön? Cselekedeitől várjuk a választ.

Ott vannak a pályamunkások, kora reggeltől, késő estig tartó fáradságos munkáért a napikereset 50—60 krajcár.

Jól van ez igy? Meglehet ebből élni? Nem volna-e itt is szükséges az a 20 fillér drágasági pótlék, amivel a műhelyi munkásokat tették boldoggá? Mit gondolnak az igazgatóságnál?

Hát a kétkoronás motorvezetőkkel hogy vagyunk?

Nem szégyene az intézetünknek, hogy műszaki közegnek ilyen koldusbért adnak? Erre várjuk a választ, de nem az igazgatóságtól, hanem az Acsev. munkásaitól kérdezzük, hogy meddig fogják még türni ezen gyalázatos állapotokat? Meddig fogják türni, hogy rabszolgaként bánjanak velük? Hisszük, hogy az öntudatra ébredés be fog következni. Hisszük, hogy a gyülölködés, az árulkodás, az irigység helyét a testvéri szeretet fogja elfoglalni.

Hisszük, hogy a fűtőházak, műhelyiek és pályafentartási munkások rövid idő alatt megismerik, hogy mily hatalmas erő sziklaszilárd összetartásuk, amely meg fogja törni az Acsev. kis és nagy pasáinak uralmát.

F . . . t.

SZERVEZETI ÜGYEK.

A „Magyar Vasutas Naptár". Örömmel tudatjuk munkástársainkkal, hogy a „Magyar Vasutas Naptár" nemsokára megjelenik. A mű sajtó alatt van már. Összeállitása időt és gondot vett igénybe, mert eme naptár megszerkesztésénél tekintetbe kellett venni azon szempontokat, amelyek a mű kiadásával előttünk lebegtek és azt a célt, amelyet a naptár kiadásával elérni szándékozunk. Azt akarjuk, hogy a mi naptárunk nemcsak fölöslegessé tegyen minden más irányu naptárt, hanem a vasuti munkástársaknak *oly hasznos, tájékoztató, tanulságos, a mindennapi életben, a szolgálatban szükséges kalauzt* adjunk a kezébe, amely jóbarátja és igaz tanácsadója legyen.

A naptár terjedelmét, tartalmát, irányát azzal ismertetjük meg legjobban, ha a tartalomjegyzéknek egy részét ide igtatjuk:

Naptári rész: Posta, távirda, bélyegilleték, mérték. — Ércpénzek összehasonlitási táblázata. — A szárnyas kerék rabszolgáihoz. Költemény *Farkas* Antaltól. — A vasut története. — Egyesülésben rejlik az erő. — A vasutasok és az alkohol. — Személyzeti tanácsadó (felvilágositás: nyugdij, nyugbér, betegpénztár, fegyelmi biróság, 8 napi szabadság, fegyvergyakorlat, adó, szabadjegy. tüzelő- és világitó-anyag, baleset stb. stb.) dolgában. — A magyar vasutasok száma, fizetése. — A vasutak jövedelme, személy stb. forgalma. — A magán- és államvasutak járműállománya és értéke. — Időszámitás. — Idegen szavak tára. — Világtörténelmi adatok. — A szociáldemokrata párt programmja. — Konsum. — Szövetségi ügyek. — Cimtár. — Hogyan levelezzünk a Magyar Vasutassal? stb. stb.

A diszes kötésben megjelenő naptár ára egy korona lesz. Ismételten felhivjuk ugy a helyicsoportok vezetőségét, a bizalmiférfiakat, mint egyes munkástársainkat, hogy a naptárt mielőbb rendeljék meg minél tömegesebben.

Pécel. A péceli helyicsoport vasárnap, december 2-án, délután 3 órakor, felolvasást tart. A felolvasást taggyülés követi, miért is felkéri a vezetőség a tagtársakat, hogy tekintettel a fontos tárgysorozatra, feltétlenül megjelenjenek.

Figyelem, sziszeki vasutasok! December 2-án, vasárnap délután 4 órakor a Zrinyi-szállodában

nyilvános vasutas-gyülés

lesz fontos napirenddel.

Ott legyen valamennyi vasutas!

Felhivás! Mindazon vasuti alkalmazottak, kik a *Steg-nyugbérintézetnek tagjai*, tisztelettel értesittetnek, hogy a folyó évi december hó 8-án, délután 3 órakor Rákospalotán (Ujfalu) Pázmán-utca 66. szám, a Krausz-féle vendéglőben tartandó *értekezleten* megjelenni sziveskedjék. Tisztelettel

az egybehivók.

Felhivás. Felszólitjuk azon tagokat, akik **román lapot** óhajtanak olvasni, jelentsék ézt be a kiadóhivatalnak (Rottenbillet-utca 7. sz.). Ugyanis megállapodást létesitünk az *„Adeverul"* cimü lugosi román munkáslap szerkesztőségével, hogy a vasuti mozgalomról minden számban közöljön cikket. Igy a románajku vasuti munkások szellemi igényeit is kielégithetjük.

A helyicsoportok vezetőségeit, valamint a bizalmiférfiakat felkérjük, hogy ezt a felszólitást ismertessék a románajku munkástestvéreinkkel. *A szervező bizottság.*

A gyékényesi helyicsoport jövő hó, azaz december 2-án, délelőtt 8 órakor *taggyülést* tart, melyre a tisztelt tagtársainkat és mindazon munkástársainkat meghivjuk, akik még nincsenek a szövetségben beiratkozva. Tömörüljenek, iratkozzanak be, hogy nagyobb erővel szállhassunk sikra.

A *vezetőség.*

IRODALOM.

Előfizetési felhivás a *„Szocializmus"* cimü folyóiratra. Szerkeszti: Garami Ernő. Akit a szociálizmus gondolatvilága érdekel, aki a proletárság fölszabaditásáért folyó küzdelem elméleti alapozását ösmerni akarja, aki a *szocializmus tudományos fegyverzetével* fölvértezetten akar résztvenni a proletárság osztályharcáuak történelmi jelentőségü küzdelmeiben, annak *olvasnia kell a „Szocializmus"-t* A „Szocializmus" minden 1-jét és 15-ikét követő csütörtökön jelenik meg. Az első szám ez évi november 8-án jelent meg. Az előfizetési ára: Egész évre 7·20 kor., fél évre 3·60 kor., egy negyed évre 1·80 kor., egyes szám ára 30 fillér. Előfizetések a Népszava könyvkereskedés cimére (Budapest, VII., Nyár-u. 1 sz.) küldendők.

INNEN-ONNAN.

+ Veszteségünk. *Vörös* István esztergályos, nős, két gyermek atyja, a pécsi helyicsoport alelnöke e hó 24-én reggel 10 napi betegség után meghalt. Temetése 26-án, hétfőn délután ment végbe, amelyre az összes műhelyi személyzet, valamint a helyicsoport valamennyi tagja megjelent. A temetésen a Pécsi Polgári Dalkör müködött közre, a sirnál *Kiss* Miklós, Szövetségünk elnöke mondott bucsuztató beszédet.

+ Sztrájkoló nagyváradi vasuti munkások. A Népszava irja: A nagyváradi „Előre" irja: A Máv. igazgatósága ez év folyamán a nagyváradi telitő-telepet és az ott dolgozó munkásokat Nagyenyedre helyezte át. A telitő-telep, ahol a sinfákat korhadás ellen védőanyaggal telitik, ezelőtt két héttel 200 munkással megkezdette az üzemet. A hivatalos átadásnak most kellett volna megtörténni, de megakasztotta a munkásoknak váratlanul kiütött sztrájkja. A telep összes munkásai ugyanis tegnap hat órakor bejelentették, hogy a munkát beszüntetik, ha a telep vezetősége az 1 korona 80 fillér napidijat 3 koronára nem emeli föl. A munkások kérését a vezetőség, minthogy módjában sem volt, nem teljesitette s a munka ma reggeltől szünetel. — Ha a telep igazgatóságában meg lett volna a hajlandóság a követelések teljesitésére, ugy bizonyára talált volna módot rá, hogy a munkások ne kényszerüljenek sztrájkba lépni.

+ Ellopott vasuti töltés. A budapest-esztergomi vicinális mozdonyvezetői már régebben észrevették, hogy Esztergom közelében a pályatest veszedelmesen inog. Figyelmeztették a pályafentartó osztálymérnökséget, hogy azt vizsgálja meg. A vizsgálat meglepetést hozott — kiderült ugyanis, hogy a pályatestet a legjobbfajta agyagból készitették s már hónapok óta hordták haza a töltést, melynek igy egy jó darabja hiányzik. A csendőrség meginditotta a nyomozást s most a vasut a pályatestet, melyet azonnal kijavitottak, nehogy baleset történjék, őrizteti. — A fáma azt mondja, hogy a nagyok egész waggon-tábort vágnak zsebre, hát miért ne lopkodhatnának akkor a kicsinyek egy darab vasuti töltést?

Szerkesztői üzenetek.

S. F., Sziszek. Nem találjuk. Sziveskedjék a névvel ellátva beküldeni.

U. J. Zakány. 24,000 korona.

R. M. pályaőr. Igazán sajnáljuk, hogy tartalmas és az igazságnak minden tekintetben megfelelő elmélkedéseinek közlésére nincs helyünk.

Pályafelvigyázó, Jassenova. Most értesülünk, hogy a 42-ik számunk Levelezés cimü rovatába denunciálás, alaptalan vadaskodás révén került bele. Szolgáljon elégtételül ama kijelentésünk, hogy mi önt derék és a munkások érdekeit szivén viselő embernek ismerjük.

Helyicsoport, Cegléd. Anyaghalmazunk miatt a jövő számban hozzuk.

L. J. Alberti-Irsa. Önnek is szól a fenti üzenet.

Suhajda mozdonyvezető. Ön a napokban a ceglédi állomáson megbüntettetett egy szegény fűtőt, aki az ön gorombaságait nem türte szótlanul. Ez nem virtus, lássa. Ön gorombáskodik és tetejében még denunciál és nem mond igazat. Ez még Öntől is sok.

G. Dunapart-Ferencváros. A megirt dolgok már napvilágot láttak a „Vasntassors" cime alatt. Köszönjük.

Arad. Az évi szabadságra vonatkozó rendelet nem ismerése a jövőben nem lehet kifogása a raktárfőnök-urnak, mert most az erre vonatkozó összes rendeleteket leközöljük. Ha ez sem használ, további lépéseket fogunk tenni.

Zákány. Felkérjük *Mikula* pályafelvigyázó urat, hogy tisztességesebben bánjon a munkásokkal és a pályaőrökkel. Ne csak azon pályaőrökkel bánjon szeliden, akik neki az őrháznál helyet adnak és figyelmeztetjük, hogy ne azon törje a fejét, hogy az osztálymérnökség a szegény munkások családjától naponta egy darab kenyeret elvonjon. Jobb, ha elmegy a Zákányi szent lábát csókolgatni.

Felelős szerkesztő: **Farkas Izor.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet**

CSERE.

Lámpakezelő Gyulefehérvárról cserélne Aradra, Békéscsabára vagy Szolnokra.

Géplakatos az északi főműhelyből cserélne az istvántelki vagy zólyomi főműhelybe.

Vonatlakatos Miskolcról cserélni óhajt Érsekujvárra.

Nappali őr Munkácsról cserélne az aradi vagy kolozsvári üzletvezetőség területén beosztott nappali őr vagy hivatalszolgával.

Rézmüves volna hajlandó cserélni a nagybecskereki műhelyből bármelyik műhelybe.

Összes cimek a kiadóhivatalban.